

Bruselj, 17. november 2023
(OR. en)

15525/23

COH 88

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Kohezijska politika in evropska strateška avtonomija = izmenjava mnenj

Ministri in ministrice, pristojni za kohezijsko politiko, naj na seji Sveta za splošne zadeve, namenjeni kohezijski politiki, 30. novembra na podlagi dokumenta predsedstva iz priloge k temu dopisu razpravljajo o tem, kako lahko kohezijska politika prispeva k spodbujanju suverenosti in strateške avtonomije Evropske unije.

Informativni dokument

za sejo Sveta za splošne zadeve, namenjeno kohezijski politiki

„Kohezijska politika in evropska strateška avtonomija“

Mednarodna odprtost zadnjih sedmih desetletij je bila za EU zelo koristna in ji je omogočila doseganje gospodarske rasti in ravni socialnega varstva, kar s protekcionizmom ali Unijo z manj državami članicami ne bi bilo mogoče.

Vendar je mednarodna odprtost pospešila tudi **proces selitve**, zaradi katerega smo izgubili tržni delež v strateških sektorjih in postali **preveč odvisni od tretjih držav** na področjih, kot so energija, zdravstvene potrebščine, digitalne tehnologije ali hrana.

Hkrati so politike Evropske unije na področju konkurence ter iskanje solidarnosti in enakih priložnosti pri dodeljevanju javne pomoči in sredstev privedli do situacij, v katerih **velika podjetja v EU niso mogla pod enakimi pogoji tekmovati z velikimi mednarodnimi podjetji**, ki običajno prejemajo pomoč od držav, v katerih se nahajajo.

Geopolitične, tehnološke in okoljske spremembe, s katerimi se soočamo, kažejo, da moramo ukrepati proti temu trendu. Obenem te spremembe ponujajo priložnost za naložbe, privabljanje novih podjetij in delovnih mest v Evropo, ustvarjanje bogastva in zmanjšanje zunanje ranljivosti. To je bilo poudarjeno zaradi energetske krize, krize oskrbe s surovinami in inflacijske krize, ki so posledica ruske invazije v Ukrajini, zaradi nevarnosti naftne krize, ki je posledica sedanjega izraelsko-palestinskega konflikta, pa tudi zaradi drugih preteklih kriz pri oskrbi, ki so privedle do prekinitve mednarodnih vrednostnih verig.

Zato je za **Evropsko unijo** vse bolj pomembno, **da lahko razvije močno, odporno in v prihodnost usmerjeno industrijsko strukturo**, ki ji bo omogočila, da v razmerah, ko se mednarodna nestabilnost razširi na trge, **zaščiti svojo suverenost in poveča svojo avtonomijo**. V ta namen mora Unija zagotoviti, da velika podjetja v strateških sektorjih ostanejo na evropskih tleh, da bodo lahko zagotavljala blago in storitve, ki so bistvenega pomena za prihodnost, ter ustvarjala strateška in kakovostna delovna mesta z visoko dodano vrednostjo.

Seveda je **industrijski razvoj pogosto služil kot instrument za teritorialni in regionalni razvoj, kar je končni cilj kohezijske politike**, kot je določeno v členu 174 PDEU. Industrija, ki ustvarja gospodarsko dejavnost in zaposlovanje, lahko dejansko spremeni trende selitve, tako med regijami v Uniji kot zunaj nje. Poleg tega imajo velika podjetja največjo zmogljivost za ustvarjanje delovnih mest, vlaganje v raziskave, razvoj in inovacije, konkuriranje na mednarodni ravni in spodbujanje razvoja v regijah, kjer imajo sedež, in v drugih okoli njih s povpraševanjem po vmesnem blagu in storitvah. Tako bi industrijski razvoj velikih podjetij v strateških sektorjih, ki bi ga podprli s sredstvi za kohezijsko politiko, privedel do **boljše kakovosti življenja državljanov in državljanek z večjim ustvarjanjem delovnih mest in večjo suverenostjo Unije, kar bi posredno vplivalo tudi na vse dejavnosti Evropske unije**. Prispeva tudi h krepitvi odpornosti regionalnih gospodarstev, in sicer z izgradnjo industrijske proizvodne zmogljivosti in vrednostnih verig, ki bodo pripravljene na prihodnost.

V zvezi s tem **ima kohezijska politika ključno vlogo, saj lahko s svojimi sredstvi prispeva k strateški avtonomiji in zaščiti suverenosti Unije**. Zato bi razvoj teh strateških sektorjev, ki ga sofinancirajo ESRR, ESS+, Kohezijski sklad ali Sklad za pravični prehod, prispeval k razvoju posameznih regij EU in EU kot celote.

V tem okviru **bi lahko kohezijska politika financirala podjetja v konkurenčni industriji, ki lahko deluje na velikih mednarodnih trgih**.

Ne gre le za razvoj evropske industrije, temveč za to, da **bo lahko konkurirala mednarodnim velikanom v državah, kot so Združene države Amerike ali Kitajska**. V ta namen moramo imeti možnost uporabe kohezijske politike, da bi velika podjetja v strateških sektorjih ostala na evropskih tleh, s čimer bi prispevali tudi k zmanjšanju regionalnih razlik.

To bi Evropski uniji omogočilo, **da zmanjša svojo zunanjo odvisnost od** tehnologij, ki lahko nadomestijo surovine, ali sektorjev, v katerih nima konkurenčne prednosti. To bi lahko bil primer virov energije, ki onesnažujejo okolje. Pripomoglo bi lahko tudi k **zmanjšanju tveganj, ki izhajajo iz morebitne prekinitve mednarodnih vrednostnih verig** zaradi konfliktov ali mednarodnih napetosti. Podobno bi lahko prispevalo k **boju proti tveganjem, ki izhajajo iz podnebnih sprememb**, in sicer s krepitvijo industrije, osredotočene na čiste sektorje z manjšimi emisijami toplogrednih plinov. Nazadnje bi zagotovo pripomoglo k **ustvarjanju visokokvalificiranih delovnih mest ter visoke mejne produktivnosti in plač**, kar bi na koncu privedlo do izboljšanja kakovosti življenja državljanov in državljanek.

Glede na navedeno predlagamo, da na seji Sveta za splošne kohezijske zadeve razmislimo o naslednjem vprašanju:

Kako lahko kohezijska politika prispeva k spodbujanju suverenosti in strateške avtonomije Evropske unije v času, ko je bolj kot kdaj koli prej treba okrepiti mednarodno konkurenčnost velikih podjetij v strateških sektorjih kot gonil ustvarjanja delovnih mest in bogastva v vseh regijah Evropske unije?